

Šifra kandidata:
A jelölt kód száma:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope
Általános földrajz – A világ és Európa regionális földrajza

Četrtek, 29. avgust 2024 / 90 minut
2024. augusztus 29., csütörtök / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik.

Izipitni poli je prilozena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani (17–20).
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 4 üres. A Színes melléklet terjedelme 4 oldal (17–20).

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obća / Általános földrajz

1. Imenujte podnebna tipa, ki prevladujeta v mrzlem pasu.

Nevezze meg azt a két éghajlati típust, amelyek a hideg éghajlati övezetben uralkodók.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

2. Obkrožite dva vzroka, ki vplivata na izmenjavo letnih časov.

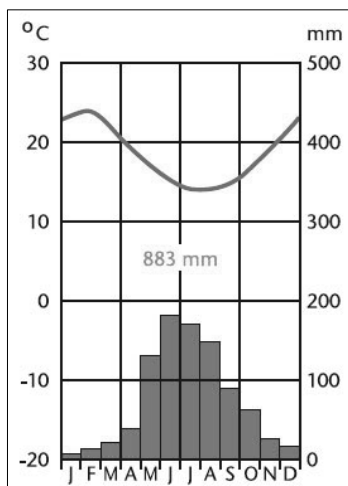
Karikázzon be két olyan okot, amelyek befolyásolják az évszakok változását.

- A razlike v zračnem tlaku / különbségek a légnyomásban
 B nagnjenost navidezne Zemljine osi / a Föld látszólagos tengelyének hajlása
 C geografska dolžina / földrajzi hosszúság
 D rotacija Zemlje / a Föld rotációja
 E revolucija Zemlje / a Föld revolúciója

(2 točki/pont)

3. Klimogram na sliki 1 prikazuje značilnosti enega izmed podnebnih tipov v Avstraliji. Obkrožite območje Avstralije, za katero je najbolj značilen, in opišite vzrok za večjo količino padavin med majem in avgustom.

Az 1. sz. kép éghajlati diagramja Ausztrália egyik éghajlati típusát ábrázolja. Karikázza be Ausztrália azon térségét, amelyre ez az éghajlat a legjellemzőbb, majd írja le a nagyobb mennyiségű csapadékok okát a május és augusztus közötti időszakban.

Slika 1 / 1. sz. kép

(Prírejen po: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRIgvgCePq3JV9wdlrNN_poDdY9qluidV_CwAWymOXcV7jVAwXV_k_am3LL_tvJtyLZ2cOE&usqp=CAU. Pridobljeno: 13. 10. 2022.)

jugovzhod
délkelet

severovzhod
északkelet

jugozahod
délnyugat

severozahod
északnyugat

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

4. Primerjajte vzhodne in zahodne obale celin v tropskem pasu ter pojasnite vzrok za večjo količino padavin na vzhodnih obalah.

Hasonlítsa össze a kontinensek keleti és nyugati partvidékeit a trópusi övezetben, és magyarázza meg, miért esik több csapadék a keleti partvidékeken.

(2 točki/pont)

5. Navedene pojme povežite v krajše vsebinsko smiselno besedilo, ki pojasnjuje podnebne spremembe: temperatura, kratkovalovno sevanje, ogljikov dioksid, Zemljino sevanje, toplota.

A felsorolt fogalmakat kapcsolja össze egy rövid, értelmes szövegben, amely az éghajlatváltozás magyarázatát tartalmazza: hőmérséklet, rövidhullámú sugárzás, szén-dioxid, fűldsugárzás, hő.

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

6. Na sliki 6 v barvni prilogi so s črkami A, B in C označene pokrajine v Aziji. Imenujte jih.

A 6. sz. képen a Színes mellékletben az ázsiai tájakat az A, B és C betűkkel jelöltük. Nevezze meg őket.

A _____

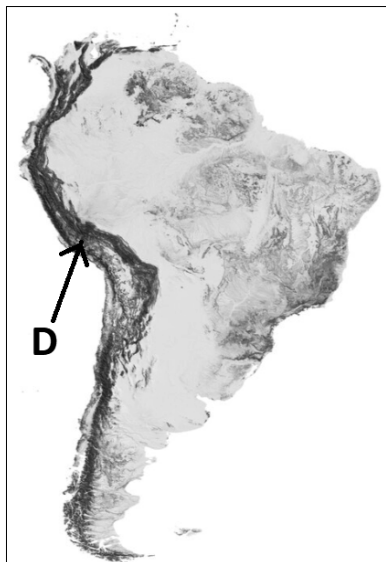
B _____

C _____

(2 točki/pont)

7. Imenujte prevladujoč notranji preoblikovalni proces, ki je vplival na nastanek reliefne enote, ki je na sliki 2 označena s črko D, in napišite geološko obdobje nastanka te reliefne enote.

Nevezze meg azt az uralkodó belső átalakulási folyamatot, amely befolyásolta a 2. sz. képen D betűvel jelölt domborzati egység keletkezését, és írja le a domborzati egység keletkezésének geológiai időszakát.

Slika 2 / 2. sz. kép

(Prirejeno po: www.redbubble.com/i/poster/Relief-Map-of-South-America-Am%C3%A9rica-do-Sul-by-ThinkAboutMaps/49982004.LVTDI#&gid=1&pid=2. Pridobljeno: 3. 10. 2022.)

Prevladujoč proces / Uralkodó folyamat: _____

Geološko obdobje / Geológiai időszak: _____

(2 točki/pont)

8. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o reliefu najstarejšega dela Severne Amerike.

Karikázza be a két helyes állítás előtti betűt, amelyek Észak-Amerika domborzatának legrégebbi részére vonatkoznak.

- A Na Kanadskem ščitu so se oblikovala številna jezera, ki niso zelo globoka.
A Kanadai-pajzson sok tó alakult ki, de ezek nem túl mélyek.
- B Severovzhodni del Severne Amerike je uravnan in delno potopljen.
Észak-Amerika északkeleti része sík, és részben víz alatt van.
- C Je pomembna reliefna ločnica, ki vpliva na podnebje vzhodne polovice ZDA.
Jelentős domborzati törésvonal, amely befolyásolja az USA keleti felének éghajlatát.
- D Površje je bilo dvignjeno že v predkambriju.
A felszín már a prekambriumban megemelkedett.

(2 točki/pont)

9. S pomočjo slike 7 v barvni prilogi pojasnite vpliv reliefa na slabše pogoje za kmetijstvo v Veliki kotlini v primerjavi z Osrednjim nižavjem v Severni Ameriki.

A Színes mellékletben található 7. sz. kép segítségével magyarázza meg, milyen hatással van a domborzat arra, hogy a Nagy-medence mezőgazdasági feltételei rosszabbak, mint Észak-Amerika Központi-síkságán.

(2 točki/pont)

10. Pojasnite vzrok za naravno nesrečo, opisano v besedilu.

Magyarázza meg a szövegben leírt természeti katasztrófa okát.

Japonska: dežela sonca, pa tudi visoko v nebo segajočih nebotičnikov, ki skrivajo veliko najbolj moderne tehnologije, kot so ogromne podloge iz gume in jekla ter hidravlični sistemi za ublažitev sunkov. Japonska obala pa je posejana z neverjetno visokimi valobrani in dobro označenimi potmi za beg. Samo takšna opreznost ter seveda redno ponavljajoče se vaje ravnanja so Japonsko spremenile v državo, ki je bila v današnjem svetu nedvomno najbolj pripravljena na katastrofo.

Japán: a napsütés országa, de az égbe nyúló felhőkarcolóké is, amelyek a legmodernebb technológia nagy részét rejtik, például a hatalmas gumi- és acélszönyegeket és a hidraulikus lengéscsillapító rendszereket. Japán partvonalát pedig hihetetlenül magas hullámtörők és jól kijelölt menekülési útvonalak jellemzik. Csak ez az éberség és a rendszeresen ismétlődő gyakorlatok tették Japánt olyan országgá, amely ma kétségkívül a legjobban fel van készítve a katasztrófákra a világon.

(Prirejeno po: Dnevnik, 15. 3. 2011.)

(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

11. Imenujte obliko kmetijstva, glede na finančni vložek, ki je prikazana na sliki 3, in obkrožite pokrajino, za katero je značilna ta oblika.

Nevezze meg a 3. sz. képen látható mezőgazdasági formát, tekintettel a pénzügyi befektetésre, és karikázza be azt a tájat, amelyre ez a forma jellemző.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: www.uwizeynotes.com/post/2016/03/06/livestock-environmental-impacts-in-... Pridobljeno: 17. 10. 2022.)

Oblika / Forma: _____

Sahel	Kongovska kotlina	Medmorska Amerika
Sahel	Kongó-medence	Közép-Amerika

(2 točki/pont)

12. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

Karikázza be a két helyes állítás előtti betűt.

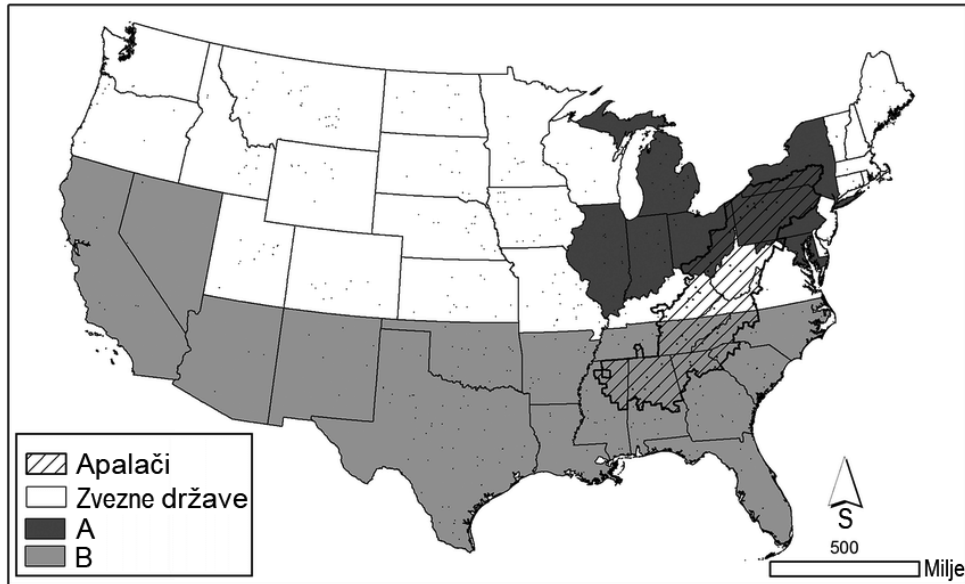
- A Z ustanovitvijo »posebnih gospodarskih con« je Kitajska po letu 1980 želela v državo privabiti okoljsko manj obremenjujočo industrijo.
A "Különleges Gazdasági Övezetek" 1980 utáni létrehozásával Kína célja az volt, hogy az országba kevésbé környezetterhelő iparágakat vonzzon.
- B Japonski gospodarski čudež je posledica vlaganja v sodobno tehnologijo in izobraževanje.
Japán gazdasági csodája a modern technológiába és oktatásba való befektetés eredménye.
- C Najpomembnejši razlog za zmanjševanje pomena industrijskega pasu južno od Velikih jezer v ZDA je bila konkurenca podjetij iz Kanade.
Az USA-ban a Nagy-tavaktól délre fekvő ipari övezet jelentősége csökkenésének legfontosabb oka a kanadai vállalatok által okozott konkurencia volt.
- D V Braziliji je industrija najbolj razvita v regiji Jugovzhod.
Az ipar Brazíliában a délkeleti régióban a legfejlettebb.

(2 točki/pont)

13. Slika 4 prikazuje območja z različnim razvojem industrije v ZDA. Imenujte območje, označeno s črko B.

A 4. sz. kép két különböző ipari fejlettségű térséget mutat be az USA-ban. Nevezze meg a B betűvel jelölt térséget.

Slika 4 / 4. sz. kép

(Prirejeno po: www.researchgate.net/figure/The-...-and-Appalachia_fig1_308645483. Pridobljeno: 24. 10. 2022.)

Območje / Térség: _____

(1 točka/pont)

14. Pojasnite vzrok za razvoj Silicijeve doline.

Magyarázza meg a Szilícium-völgy fejlődésének okát.

(2 točki/pont)

15. S pomočjo slike 8 v barvni prilogi imenujte azijsko državo, ki je največja svetovna pridelovalka čaja. Pojasnite vpliv oblike kmetijstva, v katero sodi pridelava čaja, na revščino v Afriki.

A Színes mellékletben található 8. sz. kép segítségével nevezze meg azt az ázsiai országot, amely a világ legnagyobb teatermelője. Magyarázza meg, milyen hatással van az afrikai szegénységre az a mezőgazdasági forma, amelyhez a teatermelés tartozik.

Država / Ország: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(3 točke/pont)

Evropa 1 / Európa 1

16. V ustrezna polja križanke vpišite imeni gorovij, ki ju opisuje besedilo.

Írja a szövegben leírt hegyvonulatok nevét a megfelelő négyzetekbe.

Vodoravno 1: Nastalo je v hercinski orogenezi in leži v Franciji (dve besedi).

Navpično 2: Največji del gorovja, ki je nastalo v alpidski orogenezi, leži v Romuniji.

					2									
1	C				A									

Vízszintes 1: A hercíniai hegységgyűrődésben alakult ki, és Franciaországban található (két szó).

Függőleges 2: A hegység legnagyobb része, amely az alpesi hegységgyűrődésben alakult ki, és Romániában található.

		2												
1	R													

(2 točki/pont)

17. Imenujte reliefni obliki, ki sta posledici kontinentalne poledenitve v Skandinavskem gorovju, in obkrožite energijski vir, ki je značilen za to gorovje.

Nevezze meg azt a két domborzati formát, amely a Skandináv-hegységben a kontinentális eljegesedés következménye, és karikázza be azt az energiaforrást, amely erre a hegységre jellemző.

Reliefni obliki / Domborzati forma:

- 1 _____
- 2 _____

Energijski vir:

Energiaforrás:

nafta

kőolaj

voda

víz

železova ruda

vasérc

zemeljski plin

földgáz

(2 točki/pont)

18. Imenujte tip obale, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označen s puščico, in opišite vpliv takšnih obal na gospodarstvo.

Nevezze meg a Színes mellékletben a 9. sz. képen nyíllal jelölt parttípust, és írja le az ilyen partok gazdaságra gyakorolt hatását.

Tip obale / Parttípus: _____

Opis / Leírás: _____
(2 točki/pont)

19. Na sliki 9 v barvni prilogi so s črkami A, B, C, D in E označena nekatera območja v Evropi. Pri vsaki trditvi obkrožite črko tistega območja, na katero se nanaša trditev.

A Színes mellékletben található 9. sz. képen az A, B, C, D és E betűk néhány európai térséget jelölnek. Minden állításnál karikázza be annak a térségnek a betűjelét, amelyre az állítás vonatkozik.

Spada v tektonsko neaktivna območja. A B C D E
Tektonikailag inaktív területekhez tartozik.

Vzrok za vulkanizem na tem območju je razmikanje litosferskih plošč. A B C D E
A vulkanizmus oka ezen a területen a kőzetlemezek távolodása.

V geološkem pogledu je najmlajše evropsko kopno. A B C D E
Geológiai szempontból ez Európa legfiatalabb szárazföldje.

Tektonske sile so povzročile prelamljanje in nastanek grudastih gorstev. A B C D E
A tektonikus erők töréseket és röghegységek kialakulását okozták.

(2 točki/pont)

20. Opišite nastanek Panonske kotline in pojasnite vpliv njene kamninske zgradbe na lastnost prsti.

Írja le a Kárpát-medence kialakulását, és magyarázza el közetszerkezetének a talaj tulajdonságaira gyakorolt hatását.

Opis / Leírás: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

Evropa 2 / Európa 2

21. Med predlaganimi naslovi obkrožite tistega, ki najbolj ustreza sliki 10 v barvni prilogi.

Karikázza be azt a címet, amelyik a legjobban megfelel a 10. sz. képnek a Színes mellékletben.

Slovanski jeziki
Szláv nyelvek

Blokovska delitev držav
Az országok blokkos felosztása

Vzhodna Evropa
Kelet-Európa

(1 točka/pont)

22. Imenujte jezikovni skupini, ki prevladujeta v državah, ki sta na sliki 10 v barvni prilogi označeni s črkama A in B.

Nevezze meg azt a két nyelvcsoporthat, amely a Színes mellékletben a 10. sz. képen az A és B jelzésű országokban uralkodik.

A _____

B _____

(2 točki/pont)

23. S pomočjo slike 11 v barvni prilogi napišite DA pred pravilnima trditvama.

A Színes mellékletben található 11. sz. kép segítségével írja az IGEN-t a két helyes állítás elé.

_____ Države, ki so zadnje vstopile v EU, imajo nižji BDP na prebivalca po standardu kupne moči, kot je povprečje EU.

Az EU-hoz utolsóként csatlakozott országok egy főre jutó GDP-je a vételi erőszabvány szerint alacsonyabb, mint az uniós átlag.

_____ Regije z najvišjim BDP na prebivalca po standardu kupne moči pripadajo delu območja, ki predstavlja Modro banano.

A legmagasabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező régiók vételi erőszabványát tekintve a Kék-Banán régióhoz tartoznak.

_____ Najvišji BDP na prebivalca po standardu kupne moči ima večina regij evropske populacijske osi.

Az európai népességtengely legtöbb régiója rendelkezik a legmagasabb egy főre jutó GDP-vel, tekintettel a vételi erőszabványra.

_____ V Švici je največ regij z visokim BDP na prebivalca po standardu kupne moči v EU.

Svájc rendelkezik a legtöbb olyan régióval, ahol az egy főre jutó GDP vételi erőszabványa a legmagasabb az EU-ban.

(2 točki/pont)

24. Opišite en vzrok za izstop Združenega kraljestva iz EU in eno posledico, ki jo ima ta izstop za države EU.

Írja le az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének egy okát és egy következményét az uniós országok számára.

Opis (vzrok) / Az ok leírása: _____

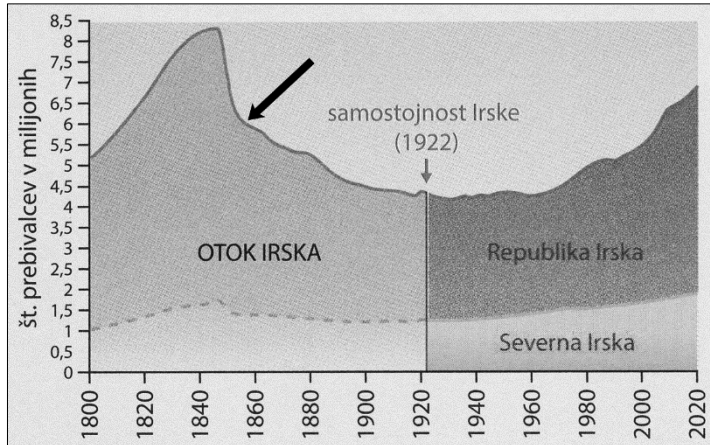
Opis (posledica) / A következmény leírása: _____

(2 točki/pont)

25. Pojasnite vpliv naravnih možnosti na kmetijstvo Irske. Opišite vzrok za zmanjšanje števila prebivalcev otoka Irske v obdobju, ki je na sliki 5 označeno z večjo puščico.

Magyarázza meg a természeti adottságok hatását az ír mezőgazdaságra. Írja le az 5. sz. képen látható nagyobb nyíllal jelzett időszakban Írország népessége csökkenésének okát.

Slika 5 / 5. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2021: Sodobna geografija Evrope, str. 89. Modrijan. Ljubljana)

Pojasnitev / Magyarázat: _____

Opis / Leírás: _____

(3 točke/pont)

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

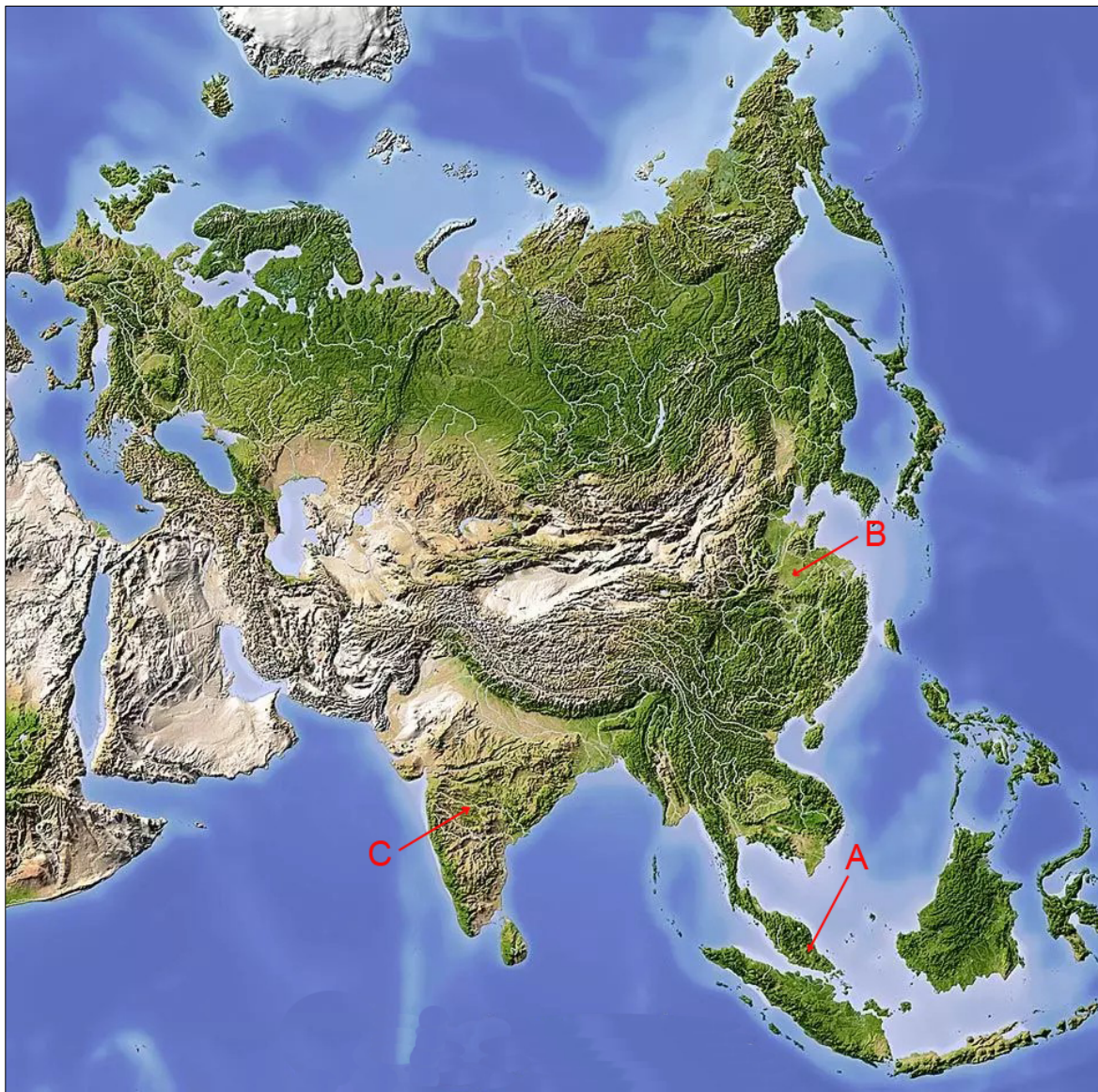
Prazna stran

Üres oldal

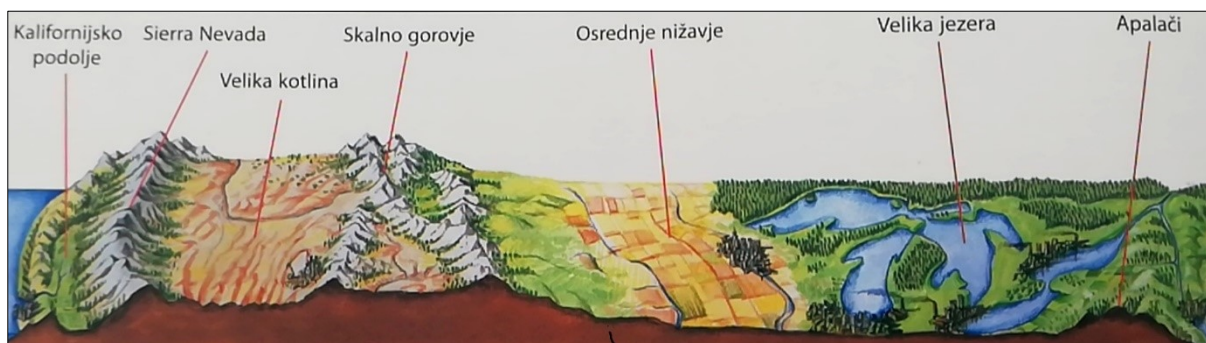
M 2 4 2 5 0 1 6 1 M 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

Slika 6 / 6. sz. kép

(Prirejeno po: www.magicmurals.com/relief-map-of-asia.html. Pridobljeno: 3. 10. 2022.)

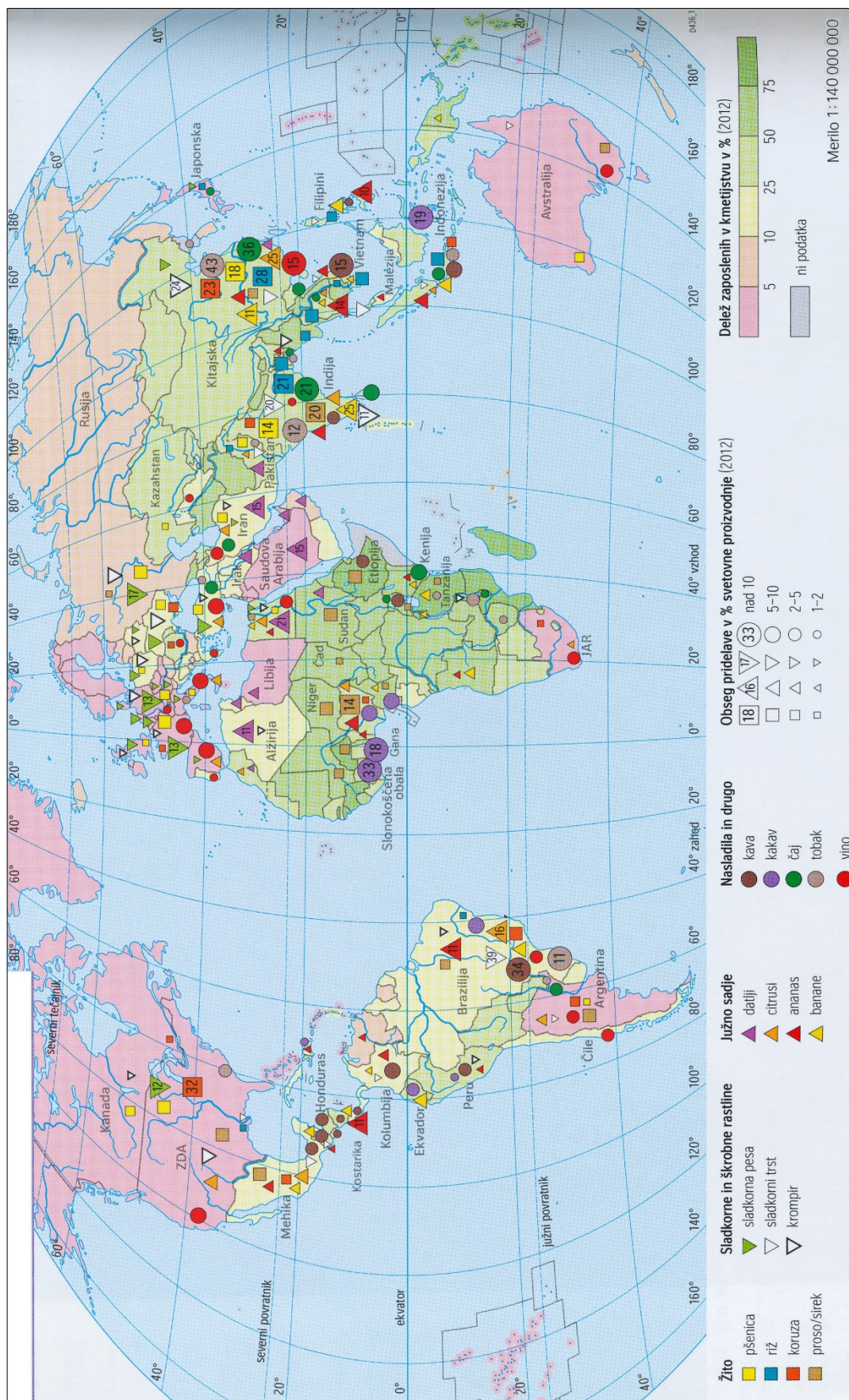

Slika 7 / 7. sz. kép: Prerez Severne Amerike

(Vir: Senegačnik, J., 2017: Svet: geografija za 2. letnik gimnazij, str. 100. Modrijan. Ljubljana)

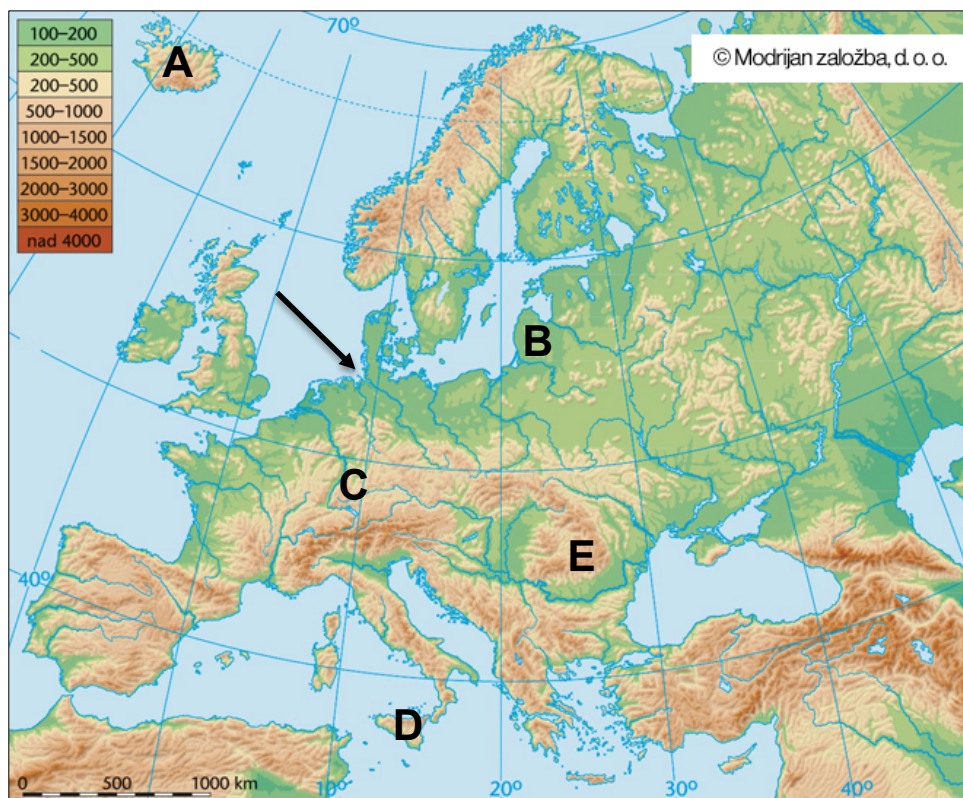

M 2 4 2 5 0 1 6 1 M 1 8

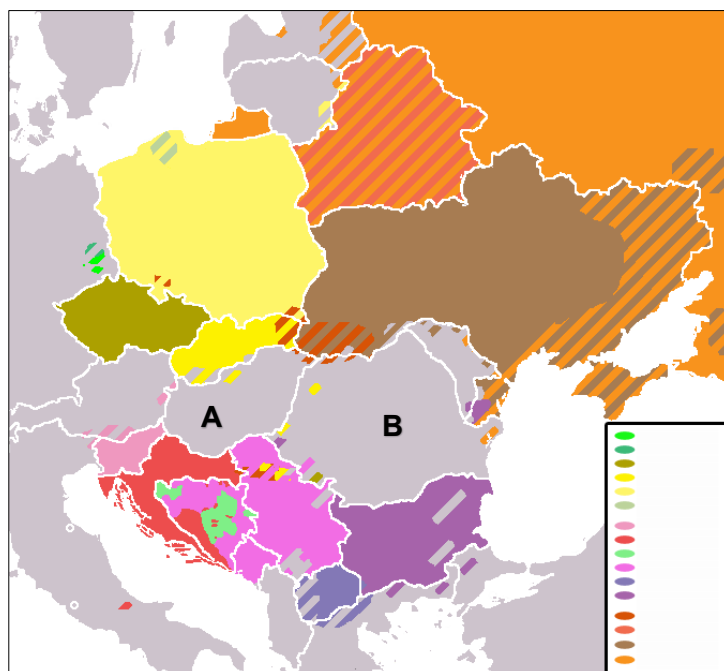
Slika 8 / 8. sz. kép: Pridelava hrane in zaposleni v kmetijstvu

(Vir: Natek, K. (ur.), 2020: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 173. Mladinska knjiga. Ljubljana)

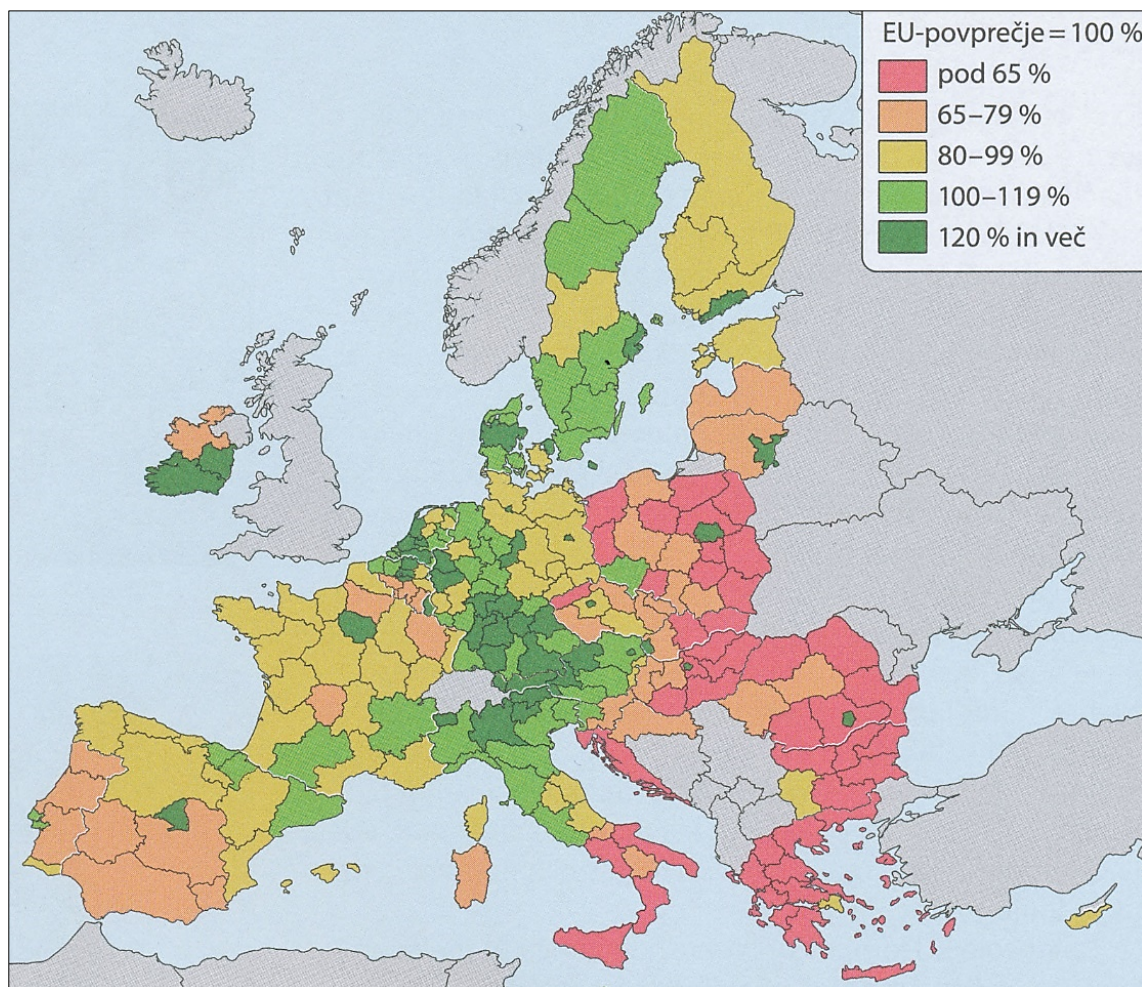
Slika 9 / 9. sz. kép: Fizična karta Evrope

(Prirejeno po: https://ucilnice.arnes.si/pluginfile.php/2375539/mod_resource/content/1/nema%20karta%20evrope%20%28fizi%C4%8Dna%29.jpg. Pridobljeno: 30. 7. 2022.)

Slika 10 / 10. sz. kép

(Prirejeno po: <https://en.wikipedia.org/wiki/...#/media/File:...png>. Pridobljeno: 3. 9. 2022.)

Slika 11 / 11. sz. kép: BDP na prebivalca po standardu kupne moči v evropskih regijah leta 2018

(Vir: Senegačnik, J., 2021: Sodobna geografija Evrope, str. 30. Modrijan. Ljubljana)